

Vektorok függetlensége, Bázis, Generátor rendszer

1.1 Milyen a paraméter esetén lesznek az $\underline{a} = \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$, $\underline{b} = \begin{pmatrix} -6 \\ -2 \\ 3 \end{pmatrix}$, és $\underline{c} = \begin{pmatrix} 10 \\ 7 \\ a \end{pmatrix}$ vektorok lin.

összefüggők?

$$\text{Megoldás: } \underline{abc} = \begin{vmatrix} 2 & 1 & 0 \\ -6 & -2 & 3 \\ 10 & 7 & a \end{vmatrix} = 2(-2a - 21) - 1(-6a - 30) = 2a - 12$$

$\underline{a}, \underline{b}, \underline{c}$ vektorok pontosan akkor összefüggők, ha a vegyes szorzatuk 0, vagyis, ha $a=6$.

1.2 Milyen a paraméter esetén alkotnak generátorrendszert az alábbi vektorok:

$$\underline{a} = \begin{pmatrix} a \\ 0 \\ -1 \end{pmatrix}, \underline{b} = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \\ a \end{pmatrix}, \underline{c} = \begin{pmatrix} a^2 - 2 \\ 1 \\ a - 1 \end{pmatrix}$$

Megoldás: 3 darab R^3 -beli vektor generátorrendszer pontosan akkor, ha független (tehát, pontosan akkor, ha bázist alkotnak), vagyis ha $\underline{abc} \neq 0$

$$\begin{vmatrix} a & 0 & -1 \\ 0 & 1 & a \\ a^2 - 2 & 1 & a - 1 \end{vmatrix} = a^2 - a - 2 \neq 0 \Leftrightarrow a \neq -1, a \neq 2$$

1.2 Lineárisan függetlenek-e az alábbi vektorok: $\underline{a} = (-2 \ -4 \ -1)$, $\underline{b} = (3 \ 5 \ 1)$, és $\underline{c} = (-3 \ -2 \ 4)$

$$\text{Megoldás: } \begin{vmatrix} -2 & -4 & -1 \\ 3 & 5 & 1 \\ -3 & -2 & 4 \end{vmatrix} = -2(20 + 2) - (-4)(12 + 3) + (-1)(-6 + 15) = 7 \Rightarrow$$

függetlenek

1.3 $\underline{a} = (-1 \ 3 \ 2)$, $\underline{b} = (6 \ 2 \ 4)$, és $\underline{c} = (-5 \ 5 \ 2)$

1.4 $\underline{a} = (2 \ -1 \ 1)$, $\underline{b} = (2 \ 4 \ 6)$, és $\underline{c} = (3 \ 3 \ 3)$

1.5 $\underline{a} = (1 \ 1 \ 2)$, $\underline{b} = (1 \ 2 \ 5)$, és $\underline{d} = (5 \ 3 \ 4)$

2.1 Hány független vektor választható ki maximálisan az alábbi vektorok közül:

$$\underline{a} = \begin{pmatrix} 3 \\ 3 \\ -3 \end{pmatrix}, \underline{b} = \begin{pmatrix} -3 \\ -2 \\ 6 \end{pmatrix}, \underline{c} = \begin{pmatrix} 0 \\ 2 \\ 6 \end{pmatrix}, \underline{d} = \begin{pmatrix} 21 \\ 19 \\ -27 \end{pmatrix}, \underline{e} = \begin{pmatrix} -12 \\ -10 \\ 23 \end{pmatrix}$$

- Oldja meg az $x \cdot \underline{a} + y \cdot \underline{b} + z \cdot \underline{c} = \underline{e}$ egyenletrendszert!
- Oldja meg az $x \cdot \underline{a} + y \cdot \underline{b} + z \cdot \underline{c} = \underline{d}$ egyenletrendszert!
- Generátorrendszerét alkotják-e a megadott vektorok R^3 -nak
- Kiválasztható-e a vektorok közül R^3 egy bázisa?

Megoldás:

$$\begin{bmatrix} 3 & -3 & 0 & 21 & -12 \\ 3 & -2 & 2 & 19 & -10 \\ -3 & 6 & 6 & -27 & 23 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 7 & -4 \\ 0 & 1 & 2 & -2 & 2 \\ 0 & 3 & 6 & -6 & 11 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 7 & -4 \\ 0 & 1 & 2 & -2 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 5 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 & 5 & -2 \\ 0 & 1 & 2 & -2 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \rightarrow$$

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 & 2 & 5 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & -2 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \quad \text{Három független vektor: } \underline{a} = \begin{pmatrix} 3 \\ 3 \\ -3 \end{pmatrix}, \underline{b} = \begin{pmatrix} -3 \\ -2 \\ 6 \end{pmatrix}, \underline{e} = \begin{pmatrix} -12 \\ -10 \\ 23 \end{pmatrix}$$

- Az $x \cdot \underline{a} + y \cdot \underline{b} + z \cdot \underline{c} = \underline{e}$ egyenletrendszernek nem létezik megoldása!
- Az $x \cdot \underline{a} + y \cdot \underline{b} + z \cdot \underline{c} = \underline{d}$ egyenletrendszernek végtelen sok megoldása van:

$$x = 5 - 2z$$

$$y = -2 - 2z \quad \text{Például: } 5\underline{a} - 2\underline{b} = \underline{d}$$

$$z \in R$$

- Generátorrendszerét alkotják a vektorok R^3 -nak!

- R^3 -nak egy bázisa: $\underline{a} = \begin{pmatrix} 3 \\ 3 \\ -3 \end{pmatrix}, \underline{b} = \begin{pmatrix} -3 \\ -2 \\ 6 \end{pmatrix}, \underline{e} = \begin{pmatrix} -12 \\ -10 \\ 23 \end{pmatrix}$

$$2.2 \quad \underline{a} = \begin{pmatrix} 1 \\ -1 \\ -5 \end{pmatrix}, \underline{b} = \begin{pmatrix} -3 \\ 5 \\ 21 \end{pmatrix}, \underline{c} = \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \\ 5 \end{pmatrix}, \underline{d} = \begin{pmatrix} 7 \\ -6 \\ -35 \end{pmatrix}$$

- Generátorrendszert alkotnak-e a fenti vektorok?
- Bázist alkotnak-e a fenti vektorok?
- Generátorrendszert alkotnak-e az $\underline{a}, \underline{b}, \underline{c}$ vektorok?
- Bázist alkotnak-e az $\underline{a}, \underline{b}, \underline{c}$ vektorok?
- Generátorrendszert alkotnak-e a $\underline{b}, \underline{c}, \underline{d}$ vektorok?
- Bázist alkotnak-e a $\underline{b}, \underline{c}, \underline{d}$ vektorok?

Megoldás:

$$\begin{aligned} & \begin{bmatrix} 1 & -3 & 2 & 7 \\ -1 & 5 & 3 & -6 \\ -5 & 21 & 5 & -35 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -3 & 2 & 7 \\ 0 & 2 & 5 & 1 \\ 0 & 6 & 15 & 0 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -3 & 2 & 7 \\ 0 & 2 & 5 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & -3 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -3 & 2 & 7 \\ 0 & 1 & \frac{5}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \\ & \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & -3 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & \frac{5}{2} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} 1 & 0 & \frac{1}{2} & 0 \\ 0 & 1 & \frac{5}{2} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \rightarrow \begin{bmatrix} \frac{2}{19} & 0 & 1 & 0 \\ -\frac{5}{19} & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

a, Igen   b, Nem   c, Nem   d, Nem   e, Igen   f, Igen

2.3 Állítsd elő a nullvektort az alábbi vektorok lineáris kombinációjaként:

$$\underline{a} = \begin{pmatrix} 1 \\ -1 \\ 4 \\ -3 \end{pmatrix}, \underline{b} = \begin{pmatrix} 2 \\ 0 \\ 7 \\ -6 \end{pmatrix}, \underline{c} = \begin{pmatrix} 2 \\ 2 \\ 7 \\ -2 \end{pmatrix}, \underline{d} = \begin{pmatrix} 13 \\ 5 \\ 47 \\ -23 \end{pmatrix}$$

- Lineárisan függetlenek-e a vektorok?
- Generátorrendszert alkotnak-e a vektorok R^4 -ben?
- Bázist alkotnak-e?

(4×4 -es determináns számolással és/vagy Gauss algoritmussal is megoldható)